

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG POLITIDEPARTEMENT

Rundskriv

Regiondirektørene i kriminalomsorgen
Politidistriktene
Tingretter, Lagmannsretter, Høyesterett
Påtalemyndighetens kontorer
Riksadvokaten
Liste D

Nr.
G-3/2005

Vår ref.
2004/06530 DUS OJH

Dato
18.03.05

Informasjonsutveksling mellom kriminalomsorgen og politiet/påtalemyndigheten

1. Formål og bakgrunn

Både kriminalomsorgen og politiet/påtalemyndigheten har som formål å forebygge kriminalitet og å trygge samfunnet, jfr straffegjennomføringsloven (strgjfl) § 2 og politiloven (politil) § 2. For å oppnå et best mulig resultat i sitt arbeid, er både kriminalomsorgen og politiet/påtalemyndigheten avhengig av gjensidig utveksling av opplysninger om både personer og andre forhold generelt. En slik utveksling må systematiseres og kvalitetssikres i størst mulig grad. Rundskrivet her angir tiltak og sentrale regler for å sikre et best mulig samarbeid.

2. Tiltak

Alle samarbeidende enheter på tilsvarende nivå innen kriminalomsorgen og politiet/påtalemyndigheten skal jevnlig utveksle informasjon om innsatte og dømte og personkretsen rundt disse, og om andre momenter av betydning for å forebygge kriminalitet og trygge samfunnet. Generell orientering om hverandres etater, organisering og systemer skal også gis. Det skal også tilstrebes samarbeid om kompetanseutvikling.

Tiltakene skal gi kriminalomsorgen et bedre grunnlag for sin sikkerhetsvurdering av varetektsfengslede og dømte. Politiet/påtalemyndigheten skal få et bedre grunnlag for sin etterforskning og oppfølging. Utveksling av nødvendig og korrekt informasjon vil også forbedre de respektive etaters forebyggende arbeid.

3. Rutiner for informasjonsutveksling

Forvaltningsloven (fv1) § 13 b første ledd nr. 5 angir at opplysningene skal gis av forvaltningsorganet som sådan. Avgjørelsen ligger til organets leder– eller den han/hun har delegert avgjørelsen til. Tilsvarende gjelder for strpl § 61 c første ledd nr. 6.

For utveksling av informasjon om særlig alvorlige saker og med særlig høy risiko, skal INFOFLYT-systemet benyttes. For behandling av disse sakene vises det til særskilte, interne,

saksbehandlingsinstrukser utarbeidet av Kriminalomsorgens sentrale forvaltning (KSF), Riksadvokaten, Politidirektoratet (POD) og Politiets sikkerhetstjeneste (PST).

4. Særlig om taushetsplikt og unntak fra denne

Av straffeloven § 139 og § 172 fremgår at kriminalomsorgen har plikt til å orientere politiet om/anmelde visse forhold. Av påtaleinstruksen § 5-3 fremgår at politiet skal orientere kriminalomsorgen om iverksatt etterforskning mot dømte. Videre skal kriminalomsorgen alltid orienteres hvis det fremstår som sannsynlig at domfelte under straffegjennomføring vil foreta eller delta i straffbar handling i nær fremtid.

For øvrig er utgangspunktet at både kriminalomsorgen, politiet og påtalemyndigheten har taushetsplikt om de fleste forhold. Informasjonsutveksling må hjemles i ulike unntaksregler.

1) Kriminalomsorgens avgivelse av opplysninger til politiet/påtalemyndigheten

Ved behov er unntakene fra taushetsplikten svært omfattende. I praksis settes det svært få skranker for kriminalomsorgens avgivelse av opplysninger.

a) Generelle unntak fra taushetsplikten

Fvl § 13 b, første ledd nr 5 gir unntak fra taushetsplikten for å gi ”andre forvaltningsorganer opplysninger om en persons forbindelse med organet og om avgjørelser som er truffet og ellers slike opplysninger som er nødvendig å gi for å fremme avgiverorganets oppgaver etter lov, instruks eller oppnevningss grunnlag”. Avgiverorganets oppgaver etter strgfjl § 2 er bl.a. å motvirke nye straffbare handlinger og trygge samfunnet. Dette innebærer f.eks. at kriminalomsorgen kan gi politiet/påtalemyndigheten opplysninger om hvilket fengsel og regime den innsatte/domfelte er underlagt, hvilke andre innsatte som er på samme avdeling, hvem som har kontakt med hverandre og lignende observasjoner. Videre kan det f.eks. gis opplysning om og hvorfor den innsatte/dømte er underlagt særskilte kontrolltiltak, om denne er forflyttet, ilagt reaksjoner på brudd (tidligere også kalt ”refselsler”), permisjoner, hvem som er gitt besøkstillatelser og når.

Opplysninger trenger ikke være knyttet til en konkret sak. Dette kan være f.eks. opplysninger om hvem som korresponderer og telefonerer med innsatte, og hva som sies (jfr f.eks. reglene om brev-, besøks- og telefonkontroll i fengsler). Opplysninger som fengselsbetjenter får i egenskap av å være medhjelpere for helsepersonell (ved f.eks. medisindeling), er imidlertid taushetsbelagte etter lov om helsepersonell.

b) Unntak fra taushetsplikten ved lovbrudd, anmeldelser og lignende

Fvl § 13 b, første ledd nr 6 hjemler unntak fra taushetsplikten når opplysningene gjelder lovbrudd, eller i forbindelse med en anmeldelse. Dette kan f.eks. være opplysninger fremkommet under brev-, telefon- og besøkskontroll, fra informanter eller observasjoner fra kriminalomsorgen forøvrig. Unntaket begrenser seg ikke bare til straffesaksjonnerte lovbrudd. Det aktuelle forhold må ikke være bevist, mistanke er tilstrekkelig.

c) Unntak fra innsynsrett og krav til begrunnelse av vedtak

Etter strgfjl § 7 bokstav c har en part (dvs en innsatt/dømt) ikke krav på innsyn i dokument som det anses utilrådelig at parten får kjennskap til av hensyn til en annen person, av sikkerhetsmessige hensyn eller av hensyn til etterforskning av straffbare forhold. I denne sammenheng likestilles partens advokat med parten selv. Etter § 7

bokstav d kan det gjøres unntak fra begrunnelsesplikten ved vedtak dersom begrunnelse vil røpe opplysning som er unntatt fra adgangen til innsyn etter bokstav c.

2) *Politiets/påtalemyndighetens avgivelse av opplysninger til kriminalomsorgen*

Unntakene fra taushetsplikten er i praksis svært omfattende. Det må imidlertid skilles mellom opplysninger som er taushetsbelagt etter de alminnelige regler i politil § 24, jf. fvl §§ 13 flg. og straffeprosessloven (strpl) §§ 61 a flg, og registeropplysninger hvor taushetsplikten reguleres av strafferegistreringsloven § 8, og kommunikasjonskontrollopplysninger som reguleres av bestemmelsen i strpl § 216 i.

a) *Kommunikasjon for å realisere formålet*

For ordinær informasjon – dvs. alle andre opplysninger enn de politiet henter ut fra registre eller som er innhentet ved kommunikasjonskontroll – er ikke taushetsplikten ”til hinder for at opplysningen brukes for å oppnå det formål de er gitt eller innhentet for, bl.a. kan de brukes i forbindelse med etterforskning, saksforberedelse, avgjørelse, gjennomføring av avgjørelsen, oppfølging og kontroll”, jfr strpl § 61 c første ledd nr. 2 og politil § 24, jf. fvl § 13 b første ledd nr. 2. Formålet er å sikre at innhentede opplysninger kan brukes slik det fremstår som nødvendig i den videre behandling av saken. Etter strpl § 226 første ledd er et av formålene med etterforskningen å fremskaffe opplysninger for fastsetting og fullbyrding av strafferettslige reaksjoner. Formidling av informasjon fra etterforskningen m.v. til kriminalomsorgen vil være å bruke informasjonen til dette formålet. Etter strpl. § 61 c første ledd nr. 2 er det derfor adgang til å gi kriminalomsorgen all informasjon (med unntak av KK-opplysninger) som er innhentet i anledning saken, og som kan antas å være av betydning for gjennomføringen av den fastsatte reaksjon.

b) *Kommunikasjon til kriminalomsorgen for å fremme politiets oppgaver*

Politiopplysninger som ikke er knyttet til saken som ledet fram til varetektsfengsling/dom kan også være av betydning for kriminalomsorgens avgjørelser. Dette kan f. eks være informasjon fremkommet under mer generell etterretningsvirksomhet eller i tilknytning til etterforskningen av andre straffesaker. Iflg strpl § 61 c første ledd nr. 6 og politil § 24, jf. fvl § 13 b første ledd nr. 5 er ikke taushetsplikten ”til hinder for at det til andre offentlige organer blir gitt opplysninger om en persons forbindelse med politiet og om avgjørelser som er truffet og ellers slike opplysninger som det er nødvendig å gi for å fremme politiets oppgaver”. Politiets viktigste oppgave er å forebygge og bekjempe kriminalitet, og å bidra til den alminnelig trygghet i samfunnet, jfr politil § 2. Hvis politiet gjennom å gi kriminalomsorgen opplysninger kan bidra til at innsatte/dømte ikke får adgang å fortsette sin kriminelle virksomhet under straffegjennomføringen, eller at domfelte hindres fra å unndra seg denne (f.eks. ved rømning eller uteblivelse), bidrar kommunikasjonen også til å ”fremme politiets oppgaver”.

Bestemmelsene inneholder et ”nødvendighetskrav”, men hvis politiet først sitter med opplysninger som antas å være av betydning for hvilket regime en varetektsfengslet/domfelt bør undergis, vil dette kravet normalt være oppfylt.

c) *Registeropplysninger*

Registeropplysninger er informasjon som hentes ut fra de registre som reguleres av strafferegistreringsloven. Hovedtrekkene i taushetspliktsreguleringen i denne loven og forskriften av 1974 vil også gjelde for de registre som i denne sammenheng vil være aktuelle.

For strafferegisteret inneholder loven og forskriften en generell bestemmelse om at kriminalomsorgen (fengslene og friomsorgskontorene og deres overordnede nivåer) kan gis tilgang til opplysninger.

I henhold til strafferegisterforskriften § 11 i.f. kan opplysninger fra politiregistrene også meddeles kriminalomsorgen.

d) *Kommunikasjonskontrollopplysninger*

Opplysninger fremkommet ved kommunikasjonskontroll reguleres av strpl § 216 i.

Bestemmelsen etablerer en forholdsvis streng og omfattende taushetsplikt.

Taushetsplikten er imidlertid ikke til hinder for at opplysningene bl.a. kan brukes for å avverge en straffbar handling som kan medføre frihetsstraff, f. eks rømning, voldsanvendelse i fengsel eller under permisjon/frigang, jf. § 216 i første ledd bokstav d.

Med hilsen

Kristin Bølgen Bronebakk
ekspedisjonssjef

Karen Alette Melander
ekspedisjonssjef